

INSTRUKTOR NAUKI JAZDY

Kod zawodu:

516502

1. Zadania zawodowe

Instruktor nauki jazdy przekazuje przyszłym kierowcom niezbędne informacje na temat poprawnej techniki kierowania oraz przestrzegania przepisów ruchu drogowego. W tym celu zapoznaje uczestników kursu z rozmieszczeniem oraz zasadami działania i obsługi przyrządów sterujących w pojeździe (skrzyni biegów, sprzęgła, hamulca, kół, kierownicy) oraz omawia obsługę urządzeń mających wpływ na bezpieczeństwo jazdy (kierunkowskazów, wycieraczek oraz świateł). Następnie przygotowuje kursantów do jazdy, zwracając uwagę na zajęcie wygodnej pozycji za kierownicą, właściwą regulację fotela, ustawienie lusterek oraz na poprawny układ rąk i nóg. Potem rozpoczyna się praktyczna nauka jazdy. Początkowo nauka odbywa się na placu manewrowym. W tej części zajęć instruktor kształtuje w kursantach umiejętności ruszania, zatrzymywania, poprawnej zmiany biegów, zachowania toru jazdy oraz wykonywania podstawowych manewrów. Następnie instruktor przechodzi do nauki jazdy w ruchu drogowym, przygotowując kandydata na kierowcę do bezpiecznego, samodzielnego prowadzenia pojazdów po drogach publicznych. W trakcie nauki kształtuje on poprawne zachowanie na drogach poprzez właściwe sygnalizowanie oraz wykonywanie manewrów na drodze (zmiana pasa ruchu, wykonywanie skrętów w lewo i w prawo, zawracanie), zajęcie odpowiedniego pasa ruchu i dynamikę jazdy. Cały czas zwraca też uwagę na przestrzeganie przepisów ruchu drogowego. Instruktor nauki jazdy dąży do ukształtowania prawidłowych

zachowań i nawyków przyszłego kierowcy, ucząc go właściwej techniki kierowania pojazdem, poprawnego zachowania na drodze, umiejętności przewidywania oraz kultury jazdy.

Miejszem pracy instruktora nauki jazdy jest pojazd mechaniczny. W zależności od kwalifikacji zawodowych instruktora oraz rodzaju uprawnień, o jakie ubiega się kandydat na kierowcę, może być to motocykl, samochód osobowy albo ciężarowy, autobus, ciągnik rolniczy lub pojazd szynowy (tramwaj). Największą grupę instruktorów nauki jazdy stanowią instruktorzy przygotowujący do egzaminów na prawo jazdy kategorii B (samochód osobowy), ponieważ na kursy tego rodzaju jest największe zapotrzebowanie. Wykonywanie obowiązków służbowych odbywa się w ciągłym ruchu drogowym, tak więc praca ta jest związana z hałasem spowodowanym ruchem ulicznym, drganiem pojazdu, w którym odbywa się nauka, wdychaniem zanieczyszczonego powietrzem, zmienną temperaturą zależnie od warunków atmosferycznych oraz zagrożeniem wypadkami komunikacyjnymi.

Z uwagi na ustne przekazywanie adeptowi na kierowcę wszelkich informacji i uwag przez ciągle, wielokrotne powtarzanie i tłumaczenie instruktor jest narażony na choroby narządu głosu, a ponadto na uszkodzenia słuchu (wywołane działaniem hałasu). Instruktorom grożą również przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego, wywołane uciskiem z powodu pracy w niewygodnej pozycji siedzącej.

Praca instruktora ma charakter indywidualny. W trakcie wykonywania obowiązków służbowych ma on ciągły, nieustanny kontakt z ludźmi. Kontakty te polegają na nauczaniu i udzielaniu wyjaśnień podczas nauki kierowania pojazdem oraz komentowaniu norm zawartych w przepisach ruchu drogowego.

Czas pracy instruktora nauki jazdy jest ruchomy, ustalany w zależności od potrzeb kursanta i możliwości instruktora. Wprawdzie szkolenie odbywa się według ustalonego programu, jednak sposób realizacji zajęć określany jest przez instruktora. Instruktor pracuje około 6-8 godzin dziennie. Aby należycie wykonać zadania programu szkolenia, pracuje on w ciągu dnia i wieczorem, a część zajęć lekcyjnych odbywa się nawet w porze nocnej. Jazdy najczęściej odbywają się w mieście, na niewielkich odległościach.

Ze względu na cel pracy instruktora nauki jazdy, to znaczy przekazanie kandydatowi na kierowcę wszelkich informacji mających przygotować go do samodzielnej jazdy, cechą niezbędną w tym zawodzie jest umiejętność nawiązywania kontaktów z ludźmi. Osiągnięcie zamierzonych efektów w dużym stopniu zależy od wysiłku instruktora, właściwego doboru

metody nauczania oraz od tego, czy potrafi on rozbudzić aktywność kursantów i dotrzeć do ich świadomości. Instruktora powinna również cechować cierpliwość, gdyż kursant często popełnia błędy, co wymaga ich wielokrotnego omawiania.

Z uwagi na pracę w ciągłym ruchu, przy stałym zagrożeniu wypadkami komunikacyjnymi w połączeniu z koniecznością korygowania błędów popełnianych przez kandydatów na kierowców (często w bardzo niebezpiecznych sytuacjach drogowych), instruktor powinien być odporny na stresy. Winna go cechować też odpowiedzialność za bezpieczeństwo ucznia, ruchu drogowego oraz pojazdu. Jedną z najistotniejszych cech instruktora nauki jazdy jest umiejętność przekazywania posiadanej wiedzy. Proces nauczania w ośrodku kształcenia kierowców odbywa się nieco inaczej niż nauczanie dzieci i młodzieży w szkołach. Uczestnikami kursów są osoby w różnym wieku (od 16 do z górą 60 lat). Istotny jest również znacznie zróżnicowany poziom umysłowy kandydatów na kierowców (od ludzi ledwie umiejących czytać i pisać do intelektualistów). Dlatego też sposób przekazywania treści nauczania powinien być dostosowany do poziomu umysłowego uczniów.

Instruktora powinna cechować spostrzegawczość (praca w ciągłym ruchu drogowym), refleks (umożliwiający skuteczne zareagowanie w niebezpiecznej sytuacji), podzielność uwagi (umiejętność jednoczesnego omawiania popełnianych błędów oraz obserwacji aktualnej sytuacji drogowej), a także powinien on wykazywać umiejętność łatwego wypowiedania się.

W tym zawodzie ważny jest dobry wzrok (ważna jest ostrość widzenia, umiejętność oceny odległości, rozróżnianie barw i kształtów) i słuch (w celu właściwego odbierania sygnałów drogowych oraz pracy podzespołów pojazdu). Pracę instruktora nauki jazdy zalicza się do lekkich. Duże znaczenie w tym zawodzie odgrywa także sprawność układu kostnowastowego oraz mięśniowego. Instruktor z pozycji siedzącej w fotelu musi czuwać nad bezpieczeństwem zajęć. Czyni to za pomocą dodatkowych pedałów sprzęgła i hamulca (praca nóg) oraz koła kierownicy (praca lewą ręką).

Pracy instruktora nauki jazdy pod żadnym pozorem nie mogą wykonywać osoby cierpiące na cukrzycę bądź padaczkę. Praca ta nie jest zalecana także osobom cierpiącym na nerwicę.

2. Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Aby pracować w zawodzie instruktora nauki jazdy wymagane jest posiadanie przez okres co najmniej 2 lat uprawnienia do kierowania pojazdami rodzaju objętego szkoleniem (zgodnie

z ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (Dz. U. z 2013, poz. 829). Dotyczy to kategorii A i B. Natomiast w przypadku ubiegania się o zostanie instruktorem nauki jazdy kat. B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D lub D+E wymagane jest posiadanie przez co najmniej rok uprawnień do kierowania pojazdami rodzaju objętego szkoleniem oraz wymagane są co najmniej 3 lata doświadczenia w prowadzeniu szkoleń w zakresie prawa jazdy kat. B.

Aby zostać instruktorem nauki jazdy konieczna jest także niekaralność za:

- przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
- przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej,
- przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów,
- prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie po użyciu innego podobnie działającego środka,
- przestępstwo umyślne przeciwko życiu i zdrowiu,
- przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.

Zawód instruktora nauki jazdy mogą wykonywać osoby, które wykazują odpowiedni stan zdrowia, dlatego też wymagane jest orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności instruktora oraz orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności instruktora. Nie ma określonej górnej granicy wieku w tym zawodzie, wymagana jest jednak duża sprawność psychomotoryczna. Płeć jest bez znaczenia.

Warunkiem rozpoczęcia pracy jest ukończenie kursu kwalifikacyjnego w jednostce, złożenie dokumentów do Wydziału Komunikacji Urzędu Miasta lub Powiatu, a następnie zdanie egzaminu przed komisją powołaną przez wojewodę. W naszym województwie egzamin przeprowadza Lubelski Urząd Wojewódzki, ul. Spokojna 4, 20-914 Lublin. Egzamin odbywa się w Lubelskim WORD.

Szkolenie obejmuje wybrane zagadnienia z psychologii, metodyki nauczania, prawa o ruchu drogowym, techniki kierowania pojazdem i obsługi pojazdu, bezpieczeństwa ruchu drogowego, zasad prowadzenia ośrodka szkolenia, technik i taktyki jazdy oraz praktyki instruktorskiej. Więcej informacji można znaleźć w *Rozporządzeniu Ministra Transportu,*

Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 13 lipca 2012 roku w sprawie szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, instruktorów i wykładowców.

Szkoleniem instruktorów zajmują się Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego oraz duże Ośrodki Szkolenia Kierowców (posiadające tzw. potwierdzenie spełniania dodatkowych wymagań, zwane jako „super OSK”).

3. Szanse zatrudnienia

Instruktor nauki jazdy może podjąć pracę w ośrodku szkolenia kierowców. Samozatrudnienie również jest możliwe i osoby pracujące w tym zawodzie mogą założyć własny ośrodek. Niezależnie od tego, czy instruktor pracuje na własną rękę czy w ośrodku szkolenia kierowców – najsprawniej pozyska klientów dzięki polecaniu przez dotychczasowych kursantów. Dlatego tak ważny w tym zawodzie jest pozytywny stosunek do klienta i pomoc w osiągnięciu przez niego celu, jakim jest zdanie egzaminu.

Osoby pracujące w innym zawodzie, a pragnące wykonywać zawód instruktora nauki jazdy jako dodatkowy, mogą również pracować (po spełnieniu wyżej wymienionych wymogów). Powinny jednak sobie tak zorganizować czas, by praca jako instruktor nauki jazdy nie kolidowała z etatową.

4. Podnoszenie kwalifikacji

Instruktor nauki jazdy ma możliwość dalszego kształcenia i podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych zdobywając coraz to nowe uprawnienia instruktorskie na poszczególne kategorie prawa jazdy. Może również starać się o zostanie egzaminatorem osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdem (po ukończeniu dodatkowego kursu, zdaniu egzaminu przed komisją weryfikacyjną – konieczne co najmniej średnie wykształcenie i ukończenie 23 lat, posiadanie prawa jazdy kategorii B co najmniej 3 lata, niekaralność). Ponadto, instruktor nauki jazdy może założyć własny ośrodek szkolenia kierowców.